

Қазақ жастарының мәдени талғамының өзгеруі.

ЖАРИЯЛАНДЫ
03.12.2025

СІЛТЕМЕ
https://bilimger.kz/185506/

Жалғас Сымбат Шералиқызы

Мұхтар Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан Университеті

Мамандық: Журналист

Жетекші: Утегенова Гүлзира Жақсылыққызы

Қазақстан тәуелсіздік алғаннан бері қазақ жастарының мәдени талғамы айтарлықтай өзгерістерге ұшырады. Жаһандану, технологиялық прогресс және әлеуметтік-экономикалық өзгерістер жас ұрпақтың мәдени бағдарларына, құндылықтарына және эстетикалық қабылдауына түбегейлі әсер етті. Бұл реферат қазақ жастарының мәдени талғамындағы негізгі өзгерістерді, олардың себептерін және қоғамға әсерін қарастырады.

Музыкалық талғамдағы трансформация

Дәстүрлі музыкадан заманауи жанрларға көшу

Бұрынғы ұрпақ домбыра, қобыз сияқты ұлттық аспаптарда орындалатын музыканы қадірлесе, қазіргі жастар поп, рэп, хип-хоп, электрондық музыка жанрларын көп тыңдайды. Қазақ тілінде орындалатын реп музыка (Скриптонит, Ninety One, Jah Khalib) жастар арасында кең тарады.

К-рор және батыс музыкасының әсері

Корей поп-музыкасы (BTS, BLACKPINK) қазақстандық жастар арасында үлкен танымалдыққа ие болды. Батыс әртістері де жергілікті музыка нарығында маңызды орын алды.

Киім-кешек және сән

Ұлттық киімнен қазіргі заманғы стильге

Дәстүрлі қазақ киімдері (көйлек, шапан) күнделікті өмірден мереке, той-думандарға

ғана қолданылатын киімге айналды. Жастар жіңішке джинсы, кроссовкалар, streetwear стиліндегі киімдерді артық көреді.

Әлеуметтік желілердің әсері

Instagram, TikTok сияқты платформалар арқылы жаһандық сән үрдістері тез тарайды. Инфлюенсерлер жастардың киім таңдауына үлкен әсер етеді.

Бос уақытты өткізу және ойын-сауық

Дәстүрлі ойындардан цифрлық ойларға

Асық, тоғызқұмалақ сияқты ұлттық ойындар орнын компьютерлік және мобильді ойындарға (Dota, PUBG, Mobile Legends) берді. Киберспорт жастар арасында танымал мансап бағыты болды.

Әлеуметтік желілер және контент тұтыну

YouTube, TikTok, Instagram жастардың бос уақытын өткізудің басты әдістеріне айналды. Стриминг платформалары (Netflix, Spotify) дәстүрлі теледидар мен радионы ығыстырды.

Тілдік таңдау және коммуникация

Көптілділік және код араластыру

Қазіргі жастар қазақша, орысша, ағылшынша араластырып сөйлейді. «Spanglish» типіндегі «Qazglish» құбылысы пайда болды. Тіл таңдауы жағдайға, әлеуметтік ортаға байланысты өзгереді.

Интернет-сленг және мемдер

Жастар арасында әлеуметтік желілерден шыққан сленг сөздер, мемдер, эмоджилер кең қолданылады. Бұл жаңа коммуникация стилін қалыптастырды.

Білім және кәсіби бағдар

Шығармашылық мамандықтарға қызығушылық

Бұрынғы буын дәрігер, мұғалім, инженер мамандықтарын қадірлесе, қазіргі жастар блогер, дизайнер, SMM-менеджер, фотограф сияқты шығармашылық бағыттарды таңдайды.

Өз бетімен білім алу

YouTube, онлайн-курстар арқылы өз бетімен оқу танымал болды. Дәстүрлі білім беру жүйесіне сын көзбен қарау артты.

Құндылықтар мен дүниетаным

Индивидуализм мен ұжымдылықтың қақтығысы

Дәстүрлі қазақ қоғамының ұжымдық құндылықтары орнына батыстық индивидуализм элементтері енді. Жастар жеке еркіндікті, өзін-өзі іске асыруды бағалайды.

Әлеуметтік белсенділік

Экология, адам құқықтары, гендерлік теңдік сияқты мәселелерге қызығушылық артты. Жастар әлеуметтік желілер арқылы белсенділік танытады.

Тамақтану мәдениеті

Фастфуд және халықаралық тағамдар

Дәстүрлі қазақ тағамдары (бесбармақ, қуырдақ) күнделікті өмірден арнайы жағдайларға ауысты. KFC, McDonald's, азия тағамдары жастар арасында танымал.

Денсаулықты ұстану және веганизм

Сау тамақтану, фитнес, веганизм сияқты үрдістер кейбір жастар арасында қолдау тапты.

Өзгерістердің себептері

Технологиялық прогресс

Интернет пен смартфондардың кең тарауы жаһандық мәдениетке тікелей қол жеткізуді қамтамасыз етті.

Жаһандану

Қазақстанның әлемдік қоғамдастыққа интеграциялануы мәдени алмасуды жылдамдатты.

Урбанизация

Қалалық өмір салты ауылдық дәстүрлерден ауытқуға әкелді.

Экономикалық өзгерістер

Нарықтық экономика жаңа тұтыну мәдениетін қалыптастырды.

Позитивті және негативті аспектілер

Позитивті жақтары:

Көпмәдениеттілік пен төзімділіктің артуы

Жаңа мүмкіндіктер мен өзін-өзі көрсетудің әртүрлі жолдары

Шығармашылық потенциалдың дамуы

Әлемдік білім мен тәжірибеге қол жеткізу

Негативті жақтары:

Ұлттық мәдени дәстүрлердің әлсіреуі қаупі

Ана тілінің қолданыс аясының тарылуы

Тұтынушылық психологияның басым болуы

Ұрпақтар арасындағы мәдени алшақтықтың тереңдеуі

Болашаққа көзқарас

Қазақ жастарының мәдени талғамы жаһандық және ұлттық элементтердің синтезі арқылы қалыптасуда. Маңызды міндет — заманауи өзгерістерді қабылдай отырып, ұлттық мәдени негіздерді сақтау болып табылады. Ұлттық мәдениетті заманауи форматта насихаттау, жастарды дәстүрлерге қызықтыру үшін инновациялық әдістерді қолдану қажет.

Қорытынды

Қазақ жастарының мәдени талғамы түбірлі өзгеріске ұшырады. Бұл өзгерістер заңды әрі табиғи процесс болып табылады. Дегенмен, мәдени трансформация кезінде ұлттық бірегейлікті сақтау және жастарға ұлттық мәдениеттің құндылығын түсіндіру маңызды. Келешекте қазақ жастары жаһандық және ұлттық мәдениетті үйлесімді түрде біріктіретін жаңа мәдени сәйкестікті қалыптастыруы мүмкін.

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.